

В данной статье на примере изучения частей речи по технологии УДЕ мы проследили некоторые лингводидактические средства технологии УДЕ, посредством которых этот сложный учебный предмет легко усваивается учащимися начальной школы, развивает личность и способствует повышению их познавательной культуры.

І.М.Мельничук

КОНТРОЛЬ ЯК СТИМУЛ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Пошуки оптимальних шляхів підготовки спеціалістів, їх постійного професійного зростання, позитивних особистісних самозмін базуються на принципах реформування освітньої системи. Серед них визначальними є активізація і стимулювання навчальної діяльності студентів, якісний контроль за результатами навчання, створення об'єктивної системи оцінювання, максимальна реалізація творчого потенціалу викладача і студента, враховуючи „пріоритетний розвиток наукових досліджень, спрямований на створення комфортних умов навчання” [3].

В умовах демократизації освіти вчитель одержує право на самостійність у виборі методики і технології викладання саме для створення педагогічного процесу, який сприятиме гуманізації навчання, спрямованого на максимальний розвиток здібностей особи, розкриття її потенціальних можливостей. Традиційна технологія вже не може повною мірою сприяти вирішенню цього завдання, оскільки була зорієнтована на виконання вузько прагматичних завдань, зокрема на масову підготовку „середніх” спеціалістів. Сучасні ж технології навчання спрямовані на ефективність, результативність, творчий характер навчання, активні його форми та самостійну і постійну навчальну діяльність студентів.

Однією із спонукальних причин, які породжують виникнення і практичне використання педагогічних

технологій, є потреба у здійсненні особистісно орієнтовного навчання, що задовольняє потреби студентів у активній пізнавальній діяльності, самовиявленні, самоствердженні, на що особлива увага звертається в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, де записано, що „гуманістично-особистісний напрям розвитку освіти в Україні повинен стати провідним. Цей напрям характеризується задоволенням індивідуальних освітніх потреб кожної людини відповідно до її здібностей, гуманізацією і гуманітаризацією освіти...”[3].

Найбільш повно, на нашу думку, цілям гуманізації освіти відповідає модульно-рейтингова технологія навчання, яка розглядається у вузькому і широкому розумінні – як технологія навчання і як засіб контролю знань студентів - одного з методів педагогічного стимулювання, про що відзначається в працях Алексюка А.М. [1], Андрюшук А.О.[2], Романишиної Л.М.[6], Сікорського П.І.[7].

Від природи особистості залежить, що стає фактором її активності та стимулом для навчальної діяльності, щоб піднятися на вищий щабель у своєму розвитку. Адже внутрішні суперечності, що виникають у процесі навчальної діяльності студентів, спонукають до активності, спрямованої на їх подолання. Це суперечності між новими потребами, прагненнями особистості й досягнутим нею рівнем оволодіння засобами, необхідними для їх задоволення; між новими пізнавальними цілями, завданнями і попереднім досвідом студентів; усталеними узагальненнями і новими фактами; між рівнем навчальних досягнень студента і місцем, яке він посідає у системі контролю знань, що стимулює розвиток прагнення брати участь у нових видах особистісно значущої навчальної діяльності, реалізація якої дає нові стимули до подальшого розвитку.

Досконала система контролю і оцінювання знань студентів виконує свою мотиваційно-стимулюючу функцію, дає змогу вчасно проводити корекцію навчальної діяльності. Традиційне поточно-епізодичне оцінювання моделює таке ж епізодичне учіння студентів. Чим частіше здійснюється

контроль за ходом засвоєння знань, тим більша ефективність управління ним. Систематична рефлексія мобілізує розумову працю, спричиняє саморух студентів до самопізнання та самоаналізу і, відтак, резонує весь навчальний процес. Рейтингова система контролю впроваджується з метою стимулювання і самоорганізації систематичної навчальної праці студентів, забезпечення об'єктивності в оцінюванні знань, посилення мотиваційного компонента, формування самостійних дій та перетворення контролю у дійову складову управлінського процесу.

Особливої значущості стимулювання набуває під час навчання студентів у закладах освіти I-II рівнів акредитації, зокрема у технікумах, тому що вікові особливості підлітків і рівень їх підготовки на базі дев'яти класів не дають можливості забезпечити якісне вивчення загальноосвітніх дисциплін на I курсі, коли за один рік необхідно засвоїти програму 10-11 класів у нових умовах лекційно-семінарської форми навчання, рекомендованої для вищих закладів освіти.

Дослідження, яке проводилось на базі Тернопільського комерційного технікуму, показало, що саме рейтингове оцінювання всіх видів навчальної діяльності студентів на заняттях з хімії в експериментальних групах сприяло реалізації стимулюючої функції контролю, оскільки у студентів формувалась особиста зацікавленість у якісному оволодінні знаннями. Результати підсумкового контролю знань студентів показали, що в експериментальних групах збільшилась кількість студентів, які навчаються на „5” (на 4,2%) та „4” (на 9,5%) і зменшилась кількість „трійчників” (на 10,9%) та невстигаючих (на 2,8%) у порівнянні з контрольними групами, де навчання проводилось за традиційною технологією. Разом з тим систематичний контроль знань першокурсників нівелює складність психологічної адаптації підлітків, у яких ще недостатньо сформовані вміння і навички самоконтролю і самооцінювання до переходу від шкільної до вищої освіти.

Отже, в умовах взаємозалежності суб'єктів педагогічного процесу виникає необхідність впровадження

таких інноваційних технологій, при яких стимулююча функція контролю була б зорієнтована на особистість студента, його індивідуальність, знання, самосвідомість, на його потребу стати компетентним спеціалістом. Виникає необхідність розробки нового підходу до організації навчального процесу, контролю й оцінки навчальних досягнень, потреба в сучасних технологіях, що передбачають нові підходи до методів і форм особистісно-розвивального навчання, а також у контролі за його результативністю.

Література

1. Алексюк А.М. Експериментальне впровадження технології модульної організації навчання у вищій школі // Проблеми вищої школи. – 1994. – Вип.79
2. Андрущук А.О. Рейтингова технологія оцінки знань у навчально-виховному закладі // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 3
3. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // Освіта. – 2001. – 26 вересня. – 3 жовтня.
4. Плахотник О.Ю. Інновація та інноваційний процес як педагогічні технології // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – Зб. наук. пр. – Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2000
5. Подмазін С.І. Особистісно-орієнтований освітній процес. Принципи. Технологія // Педагогіка і психологія. – 1997
6. Романишина Л.М. Система контролю знань студентів при роботі за модульно-рейтинговою технологією // Вища освіта в Україні: реалії, тенденції, перспективи розвитку. – 1996. – Ч. IV
7. Сікорський П.І. Положення про модульно-рейтингову систему навчання у вищих навчальних закладах / Л., 2001